

ANTON RAMOVŠ: '
GEOLOŠKI RAZVOJ SLOVENSKEGA OZEMLJA,
89 strani, 52 slik.

GEOLOŠKI IZLETI PO SLOVENIJI,
216 strani, 72 slik.

Obe broširani knjižici sta izšli v zbirki Mladi geolog (knjiga 1 in 2) pri Mladinski knjigi 1958.

Mladinska knjiga je začela izdajati zbirko Mladi geolog, ki je zanimiva za šolnike, posebej za geografje. V prvi, uvodni knjižici je mladi geolog A. Ramovš podal pregled geološkega razvoja slovenskega ozemlja. V njej pripoveduje, kateri skladi so se razvili v posameznih geoloških dobah od predkambrija do holocena, kje so in kakšni fosili po v njih. Številne fosile ponazarjajo slike, na koncu knjige pa je razpredelnica geoloških dob.

V drugi knjigi je opisanih 24 približno enodnevnih izletov. Iz seznama izletov se vidi urednikova težnja, da bi imel vsak važnejši predel Slovenije opisanih po nekaj izletov, da bi bili izleti geološko in turistično zanimivi in da bi bile opisane najvažnejše in najbolj tipične kamenine. Tako so opisani po en izlet v Julijske Alpe in Karavanke, dva z Gorenjske ravnine, največ, to je osem, iz predalpskega hribovja, nekaj iz Notranjske in Primorske, po eden iz Dolenjske in Kočenske, dva iz Pohorskega Podravja in po eden iz Slovenskih goric in z Goriškega. Opisovalci so mladi geologi, ki so teren navadno sami kartirali. Zato lahko beremo v knjigi najnovejše geološko znanje, ki ga je dalo povojno podrobno geološko kartiranje. Opisi so različni. Nekateri ostajajo pri navajanju, katere kamenine se javljajo ob poti, kateri fosili so značilni in kakšne so tektonske razmere, drugi, žal redkejši, pa so zajeli opis širše in navedli, s kakšnimi pogoji so kamenine nastale, kako se je geološko razvijala vsa okolica in kako vpliva sestava tal na vodne, reliefne, pedološke razmere. Vsak izlet ponazarja geološka karta in te karte dajejo knjižici še posebno vrednost. Večinoma so bile že objavljene v strokovni geološki literaturi, ki pa je širši javnosti malo znana, starejše geološke karte pa niso več zanesljive, posebno ne za Dolenjsko in za peripanonski svet. Kako dobrodošlo je novo znanje o sestavi tal tudi samo glede poimenovanja skladov, kakor tudi nove geološke karte, ni treba posebej poudarjati.

Drugačno oceno pa moramo zapisati, če vrednotimo knjižico s pedagoških vidikov. Druga knjižica ima sicer značaj geološkega vodnika in torej ni njen namen, da bi jo čitali iz golega zanimanja za geologijo. Po naslovu sodeč pa sta obe knjižici namenjeni mladini. Močno pa dvomim, da ju bo mladina lahko s pridom in z veseljem uporabljala. Vse preveč ima golega naštevanja geoloških podatkov in vse premalo življenja. Kdor ne pozna geološke sistematike in problematike od prej, mu knjižici najbrže ne bosta vzbudili veselja do geologije in marsikaj tudi razumel ne bo, ker niso pojasnjene številne tujke, ne način nastanka in drugo, kar mladega bralca najbolj zanima, kar mu vzbuja vedoželjnost, razmišljanje in začudenje. Da vse to spremlja mladinevo spoznavanje prirode in znanja v splošnem, so opisovalci izletov preveč pozabili. Treba pa je priznati, da bi pisci ob takih zahtevah in v istem obsegu lahko posredovali mnogo manj geološkega znanja.

Taki, kot sta, bosta knjižici najbolj služili učnemu osebjju, pa še to bo pri čitanju posegalo po prirodoslovnem

slovarju, ki ga že tako dolgo napovedujejo in še vedno ni izšel.

Na koncu še nekaj, kar pa ne spada k oceni obeh knjig. Na izletih rabijo šolniki in mladina vsestranske opise poti, geološke, geomorfološke, vodne, pedološke pa opombe o zavisnosti izkoriščanja tal od naravnih pogojev, o naseljih in človeku. Seveda bi taki splošni opisi bili obsežni, čeprav bi zajeli le malo izletov. Toda čeprav bi obsegali le nekaj tradicionalnih šolskih izletov, sem prepričan, da bi naleteli na topel sprejem. Večja mesta, kot so na primer Ljubljana, iz opisa ne bi smela biti izvzeta.

Ivan Gams.

GEOGRAFSKI ZBORNIK V.

Dela Inštituta za geografijo SAZU.

Založila Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Ljubljana 1959. 273 strani.

V s e b i n a :

- A. Melik, Nova geografska dognanja na Trnovskem gozdu;
- M. Šifrer, Obseg pleistocenske poledenitve na Notranskem Snežniku;
- D. Meze, Pozeba oljke v Primorju leta 1956;
- B. Kert, Geomorfologija severozahodnih Slovenskih goric;
- B. Belec, H geomorfologiji Slovenskih in Medjimurskih goric;
- I. Gams, Geomorfologija in izraba tal v Pomurju;
- S. Polajnar, Morfološki razvoj v Podravju.

Peta številka Geografskega zbornika dopolnjuje geografsko znanje o Sloveniji predvsem glede obsega pleistocenske poledenitve in glede neogenega in kvartarnega razvoja reliefa v nizkem Podravju. S sledovi pleistocenske poledenitve se ukvarjata A. Melik in M. Šifrer. Prvi je dokazal obstoj pleistocenskega ledenika na Goljakih (Trnovski gozd), drugi pa je s podrobnim raziskovanjem ugotovil znatno večji obseg poledenitve na Notranjskem Snežniku kot je bilo doslej znano v literaturi. B. Kert, B. Belec, I. Gams in S. Polajnar objavljajo rezultate podrobnega raziskovanja nivojev, teras in ostalih sledov v razvoju reliefa v nizkem Podravju. Rezultati so posebej zanimivi, če jih skušamo med sabo primerjati in si ustvariti podobo o razvoju reliefa v Vzhodni Sloveniji. Študija D. Mezeta o jOzchi oljk leta 1956 spada v okvir tistega dela Inštituta za geografijo SAZU, ki je posvečeno raziskovanju učinkov elementarnih neizgod na pokrajino in gospodarstvo.

V vsaki od gornjih razprav, ki jih odlikuje bogata dokumentacija, je toliko za splošno geografijo važnih ugotovitev, da si je res vredno ogledati to številko Geografskega zbornika. To velja posebej za geografje iz pokrajine, ki se jih tičejo gornje razprave.

•ZIOJIT

lg-

IZŠLO JE:

GEOGRAFSKI VESTNIK XXIX—XXX, 1957—1958, izdalo Geografsko društvo Slovenije v Ljubljani, založila Državna založba Slovenije. 254 strani. Cena 500.— dinarjev. Naroča se pri Državni založbi.

Razprave: C. Malovrh, O metodi geomorfološke analize gorate pokrajine z vidika ekonomske, posebej agrarne geografije. A. Melik, Geografski problemi Slovenskega Primorja. S. Ilesič, Problemi geografske rajonizacije ob primeru Slovenije. D. Furlan, Razporedba padavin v Jugo-